

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio secunda. Vtrum persona sit aliquid commune in diuinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

9 ARGUMENTUM alterius partis posset con-
cedi ratione conclusionis quantum ad hoc quod nomen per-
sonae prout dicit rem non esse uniuocum in diuinis & in
creaturis, assumit tamen quod nihil est commune uniuocum
in his quae differunt, secundum genus generalissimum quod
est verum de rebus, sed non de intentionibus, quia inter
illa quae sunt in vno predicamento inuenitur similis ha-
bitudo ad fundandum secundas intentiones, sicut inter
illa quae sunt in alio predicamento ut dictum fuit de al-
bedine respectu huius & illius albedinis, & de homine
respectu huius & illius hominis, propter quod talibus con-
ueniunt intentiones vnius rationis, scilicet esse speciem,
& idem est de aliis intentionibus. Quaelibet etiam res di-
citur uniuocum intellecta, quia esse intellectum non dicit
circa obiectum rem, sed intentionem.

QVAESTIO SECVNDA.

Vtrum persona sit aliquid commune in diuinis.

Tho. 1. q. 30. ar. 4.

SECUNDO quaeritur, vtrum persona sit aliquid
commune in diuinis. Et videtur quod non, quia illud
quod de ratione sua est incommunicabile non potest esse
commune, sed de ratione personae est esse incommunicabile
ut patet ex eius definitione, ergo &c.

2 IN CONTRARIUM est quod dicit beatus
Augustinus, & habetur in littera.

3 RESPONSIO. Aliquid dicitur commune dupli-
citer, vno modo secundum rem, quando eadem res secun-
dum esse reale est in pluribus, & hoc modo sola essentia
diuina est in diuinis communis tribus personis, & spiratio
actiua est communis patri & filio. Et hoc modo persona non
est aliquid commune, aut quia non dicit rem sed intentio-
nem, ut quidam ponunt, aut quia si dicat rem, non dicit
tamen vnam rem secundum numerum tantum, sed sicut
indiuiduum vagum ut alii dicunt. Alio modo dicitur ali-
quid commune secundum rationem eo modo quo vni-
uersale est commune ad singularia sub ipso contenta, &
hoc modo persona est aliquid commune in diuinis, & non
solum persona, sed relatio, vtrumque enim dicitur de pluri-
bus non secundum aliquid vnum numero reperiunt in ip-
sis, sed sicut vniuersale de sub ipso contentis.

4 AD ARGUMENTUM dicendum quod res in-
communicabilis non potest esse communis, sed intentio
incommunicabilis bene potest esse communis, sicut dato
quod fortes non sit comunicabilis, tamen intentio in-
diuidui vel suppositi est pluribus communis, persona au-
tem non significat rem incommunicabilem, sed intentio-
nem incommunicabilitatis, Et ideo pluribus potest esse
communis.

5 VTRUM autem tres personae possint dici tres res.
Notandum quod ens & res idem penitus importat & de quibus-
cunq; vnum predicatur & alterum, conuertuntur enim
in suppositis, & ideo quot modis dicitur vnum & alterum.
Ens autem dicitur de substantia & reliquis predicamentis,
per attributionem tamen ad substantiam quae est primum
& per se ens. Et eodem modo dicitur res. Ens etiam per
se sumptum sine determinatione (quatum est de commu-
ni vni loquentium) sumitur ratum pro ente per se, id est
pro substantia, licet forte de virtute sermonis esset semper
distinguentium. Pro aliis autem fiat secundum conditio-
nem determinationis adiunctae. Et idem est de nomine
rei. Cum igitur quaeritur, vtrum tres personae possint di-
ci tres res, dicendum quod secundum commune in modum
loquendi non debet dici quod sunt tres res, ne intelligantur
esse tres substantiae. De virtute autem sermonis esset
distinguentia propositio, quia si accipiantur res pro substan-
tia, falsa esset. Si pro relatione vel habente relationem, ve-
ra. Cum additione tamen semper concedendum tres per-
sonas esse tres res relationas.

DISTINCTIO XXVI.

Sententia huius distinctionis in generali
& speciali.

Nunc de proprietatibus personarum. Superius deter-
minauit Magister de essentia & personis. Hic deter-
minat de proprietatibus personarum quibus ad inuicem
personae distinguuntur. Et diuiditur in duas. Primo deter-
minat de proprietatibus quae sunt proprie personarum.

Secundo determinat de his quae appropriantur personis.
Secunda pars incipit in principio. 31. dist. ibi. Praeterea con-
siderari oportet. Prima diuiditur in duas. Primo deter-
minat de proprietatibus personalibus. Secundo de pro-
prietatibus quae non sunt personales dist. 23. ibi. Praeterea
considerari oportet. Prima in duas. Primo determinat de
proprietatibus personalibus secundum se. Secundo in con-
paratione ad personas. Secunda in principio. 27. dist. ibi.
Hic quaeri potest. Prima est praesentis lectionis. Et diuidi-
tur in duas. Primo determinat de hypostasi quae proprie-
tatibus subsistit sicut distinctum distinguenti. Secundo
determinat de ipsis proprietatibus quibus hypostases dis-
tinguuntur. Secunda ibi. Jam de proprietatibus. Haec se-
cunda diuiditur in tres. Primo enim proprietates enume-
rat. Secundo ostendit modum praedicandi earum. Terti-
o remouet quandam dubitationem. Secunda ibi. Quo-
circa sciendum. Tertia ibi. Hic quaeritur. Et haec vltima
diuiditur in quatuor. Primo mouet dubitationem circa
proprietaem filii. Secundo circa proprietatem spiritus san-
cti pro significato nominis doni. Tertio pro significato no-
minis spiritus sancti. Quarto excludit errorem. Secunda
ibi. Et dicitur spiritus sancti. Tertia ibi. Hic quaeri po-
test. Quarta ibi. Quidam tamen putauerunt. Haec est diui-
sio lectionis in generali.

1 IN SPECIALI vero sic procedit, & praemittit
primo quod nomine hypostasis si pro supposito subsistere ac-
cipiatur communiter in diuinis vtritur. Sed quia haeretici
accipiebant hypostasim pro essentia, catholici non liben-
ter utebantur hoc vocabulo in primitiua ecclesia. Postea
enumerat proprietates personales quae sunt gignere, gi-
gni, & procedere. Et ab istis accipiuntur nomina persona-
rum, vbi etiam dicit quod proprietates patris non est quod non sit
natus, id est, innascibilitas, sed generare, proprietates etiam
filii non est quod ipse non gignit, sed quod a patre generatur,
& proprietates spiritus sancti non est quod non sit natus, nec ge-
nuit, sed a patre & filio procedere, quibus proprietatibus
personae ad inuicem referuntur, quae aliis nominibus di-
cuntur paternitas, filiatio, & processio. Deinde ostendit
modum praedicandi ipsarum proprietatum, & hoc quantum
ad tria. Primo quia non praedicantur substantialiter sed re-
latiue. Secundo quia non praedicantur accidentaliter. Terti-
o quia non praedicantur temporaliter sed ab aeterno, quod
probat sic, Quod accidit & ex tempore inest, amitti po-
test, & mutari, in Deo autem nihil amissibile vel mutabi-
le esse potest. Postea obicit quod homines dicuntur esse
filii Dei, ergo esse filium vel natum non est proprium filio
Dei. Et respondet quod ipse nunquam fuit non filius, sicut homines
quandoque non fuerunt filii Dei sed filii fra-
tris. Nec quicquam
est in eo nisi filius quod non conuenit hominibus. Item
ipse est filius naturali generatione non adoptione ut cre-
atur, veritate non imitatione. Natiuitate non creatione,
quae omnia nobis non conueniunt, vbi etiam subdit quod ho-
mo est filius trinitatis causa creationis. Deinde subdit de
proprietate spiritus sancti quae est donum quod relatiue dicitur.
Spiritus enim sanctus donum dicitur ex naturali pro-
prietate, & ex modo suae processiois non sicut aliqua do-
na creata. Postea dicit quod nomen spiritus sancti relatiue di-
citur, sed non proprie conuenit aliis personis de quibus di-
citur distinctum. Secundum est quod cum dicitur de omnibus
personis non dicitur relatiue, sed secundum substantiam. Deinde
de excludit quandam obiectionem dicens quod non obstat quod
spiritus sanctus non habet correlatiua correspondentia, quia
multotiens non habet nomina determinata vtrique rela-
tiuum. Haec est sententia in speciali.

QVAESTIO PRIMA.

Vtrum omnes personae diuine distinguantur
per relationes.

Tho. 1. q. 40. ar. 2.

Circa distinctionem istam primo quaeritur, vtrum om-
nes personae diuine distinguantur per relationes. Et
videtur quod non, quia nulla forma distinguit nisi secun-
dum suum genus, sed persona, vel hypostasis importat in-
diuiduum in genere substantiae ergo quoad esse personae
vel hypostaticum non fit distinctio per relationes.

Item prima distinctio debet fieri per prima entia, sed
K a distina